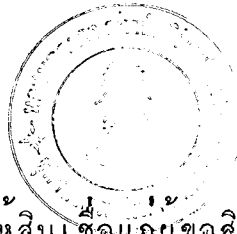

บทที่ 5

วิธีการพิจารณาให้สินเชื่อ

ลักษณะของเงินทุนของกิจการอุตสาหกรรมโดยทั่วไป มีลักษณะ 2 ประการ คือ เป็นเงินก้อนใหญ่ และต้องการระยะเวลายาวนานสำหรับการถอนทุน การที่กิจการอุตสาหกรรมต้องใช้เงินทุนก้อนใหญ่ เพราะกิจการอุตสาหกรรมที่แท้จริงนั้น จำเป็นต้องมีโรงงานที่มีประสิทธิภาพ ต้นทุนการผลิตต่ำพอที่จะแข่งขันกับผู้อื่นได้ ซึ่งหมายความว่าโรงงานต้องมีเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัย และต้องตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมทั้งในด้านการผลิตและการจำหน่าย นอกจากนี้การผลิตยังต้องอาศัยทุนหมุนเวียนอีกจำนวนมาก เพราะต้องใช้แรงงานมาก ต้องคุ้มตัวดูขบไว้เพื่อป้องกันมิให้ขาดมือ และในบางกรณีเมื่อผลิตเสร็จแล้วยังจะต้องคืนสินค้าไว้จำนวนหนึ่ง นอกจากนี้เมื่อขายไปแล้วยังจะต้องยอมให้ผู้ซื้อผ่อนชำระเป็นเวลา 2-3 เดือน กิจการอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องหาเงินทุนก้อนนี้สำรองเอาไว้ด้วย ฉะนั้นเงินที่ใช้ตั้งแต่ออกสร้างโรงงานตลอดจนเงินค่าใช้จ่ายในการผลิตแล้ว กิจการอุตสาหกรรมจึงต้องใช้เงินทุนมาก และการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาอันนานจึงจะให้ผลตอบแทน ฉะนั้นการให้สินเชื่ออุตสาหกรรมเท่ากับเป็นการสร้างความผูกพันอยู่กับลูกหนี้ในระยะยาว เพราะเงินที่ขอสินเชื่อไปมักจะไปติดอยู่ในสินทรัพย์ถาวร เสียส่วนใหญ่ สถาบันการเงินจึงต้องยอมให้ผ่อนชำระคืนเงินกู้ในระยะเวลายาว และจำนวนที่กำหนดให้ผ่อนชำระในแต่ละงวดนั้น ทางสถาบันการเงินควรพิจารณาจากความสามารถในการหารายได้ของผู้ขอสินเชื่อแต่ละราย ซึ่งในปีแรกของการดำเนินกิจการ ทางสถาบันการเงินอาจจัดการผ่อนชำระเงินกู้ให้

ฉะนั้น ในการที่จะพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่ออุตสาหกรรมนั้น จะต้องวิเคราะห์ทุกแง่ทุกมุมว่า โครงการของผู้ขอเป็นโครงการที่จะเป็นไปได้ มีกำไรมากพอที่จะรับภาระคืนเชื่อจำนวนนั้น ๆ ได้ และผู้ขอสินเชื่อเป็นผู้ที่มีความสามารถดำเนินงานได้ตามโครงการนั้น โดยทั่วไปแล้วสถาบันการเงินจะให้สินเชื่อแก่โครงการที่ทางสถาบัน ๆ คิดว่ามีอัตราความเสี่ยงน้อยที่สุด และขอบเขตของอัตราความเสี่ยงต่อการให้สินเชื่อแต่ละครั้งจะมากน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ (Credit Analyst) ของสถาบันการเงินนั้น ๆ ที่จะเสนอรายงานคำขอสินเชื่อแก่เจ้าหน้าที่พิจารณาสินเชื่อ (Loan Officer) หรือคณะกรรมการอนุมัติสินเชื่อ หลังจากการวิเคราะห์ตัวเลข ขาวสารทางเศรษฐกิจที่รวบรวมมา และการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อของสถาบันการเงินแต่ละแห่งย่อมมีวิธีคล้าย ๆ กัน ส่วนที่จะต่างกันนั้นอยู่ที่นโยบายในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินนั้น ๆ ว่าจะถืออะไรเป็นหลัก สถาบันการเงินโดยทั่วไปแล้วจะถือหลักประกันเป็นหลัก ถ้าเห็นว่าหลักประกันคุ้มกับจำนวนสินเชื่อก็จะอนุมัติสินเชื่อให้ ฉะนั้น ในการวิเคราะห์ค่านอื่น ๆ จึงเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น แต่เดิมนั้น สถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์ก็ถือหลักประกันเป็นหลักในการพิจารณาสินเชื่อ ต่อมา ในระยะหลังนี้จะพิจารณาโครงการ ถึงแม้ว่าโครงการนั้นจะค่อนข้างเสี่ยง ถ้าเห็นว่าเป็นโครงการที่ดีมีทางจะเป็นไปได้ ธนาคารก็อาจจะอนุมัติให้สินเชื่อ

ในการศึกษาถึงวิธีการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินในตอนนี้จะศึกษาถึงหลักเกณฑ์โดยทั่วไปในการพิจารณาให้สินเชื่อ วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้สินเชื่อ

ในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินโดยทั่วไปแล้ว ในแต่ละสถาบันจะตั้งหลักการในการให้สินเชื่อไว้ เช่น มีสถาบันการเงินเอกชนแห่งหนึ่งจะถือความมั่นคงและชื่อเสียงของผู้ขอสินเชื่อเป็นหลักในการพิจารณา ถ้าผู้ขอสินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ก็จะวิเคราะห์ทั้งบแสดงฐานะการเงินและข่าวสารทางเครดิตเป็นส่วนประกอบ ซึ่งการให้สินเชื่อประเภทนี้จะเป็นการให้สินเชื่อเพื่อขยายกิจการ หรือ เพื่อนำไปเป็นทุนหมุนเวียน ถ้าเป็นการขอสินเชื่อเพื่อเปิดโรงงานอุตสาหกรรมใหม่จะใช้วิธีการนี้ไม่ได้ อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์โดยทั่วไปในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจะประกอบด้วย

1. การสืบค้นหาข่าวสารทางเครดิต
2. การวิเคราะห์บแสดงฐานะการเงิน

การสืบค้นหาข่าวสารทางเครดิต

การสืบค้นหาข่าวสารทางเครดิต เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน แต่ข่าวสารทางเครดิตที่ได้มานั้นจะต้องเป็นข่าวสารทางเครดิตที่เชื่อถือได้ ซึ่งหมายความว่าแหล่งของข่าวสารทางเครดิตนั้นเป็นที่เชื่อถือกันโดยทั่วไป หรือโดยทั่วไปแล้วข่าวสารจากแหล่งนั้น ๆ จะเชื่อถือได้ประมาณร้อยละเท่าไร และข่าวสารทางเครดิตนั้นจะต้องเพียงพอที่จะใช้พิจารณาถึงความพยายามของผู้ขอสินเชื่อในอันที่จะจ่ายเงินกู้ตามเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้นั้น ๆ

ในการสืบค้นหาข่าวสารทางเครดิตนั้น ควรเริ่มต้นด้วยการสัมภาษณ์ตัวผู้ขอสินเชื่อก่อน แล้วจึงศึกษาประวัติการติดต่อของผู้ขอ (ในกรณีสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์จะมีแฟ้มประวัติของลูกค้า) สอบถามฐานะทางเครดิตจากสถาบันการเงินอื่น ๆ สอบถามผู้ขาย สอบถามผู้ซื้อ สอบถาม

คู่แข่งชั้น และเขียนเขียนโรงงานของผู้ขอสินเชื่อ

การสัมภาษณ์

ก่อนที่จะสัมภาษณ์ตัวผู้ขอสินเชื่อ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ หรือเจ้าหน้าที่พิจารณาสินเชื่อจะต้องตรวจดูค่าขอสินเชื่อที่ผู้ขอยื่นมาโดยละเอียดเสียก่อน ซึ่งค่าขอสินเชื่อจะเป็นแบบฟอร์มเฉพาะของแต่ละสถาบันการเงิน แต่ข้อความในแบบฟอร์มค่าขอสินเชื่อจะคล้ายกันทุกสถาบันการเงิน แบบฟอร์มค่าขอสินเชื่อฉบับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะอ่านถึงความสะดวกแก่ผู้พิจารณาสินเชื่อ เพราะบางครั้งค่าขอสินเชื่อจะเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนถึงหัวข้อบางอย่างที่อาจจะหลงลืมไปได้ ในการตรวจค่าขอสินเชื่อแล้ว เพื่อว่าถ้าข้อความใดที่ยังไม่ได้กรอกหรือกรอกไม่ชัดเจน จะได้ออกให้ผู้ขอสินเชื่อกรอกให้ชัดเจน เพราะข้อมูลที่ได้จากตัวผู้ขอสินเชื่อเป็นข้อมูลที่สำคัญ และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องแน่ใจว่าท่านเข้าใจในคำชี้แจงนั้น เพื่อจะได้เป็นหลักในการที่จะสัมภาษณ์ตัวผู้ขอสินเชื่อต่อไป

การสัมภาษณ์นั้น จะต้องกระทำโดยอาศัยปฏิภาณและการซักถามอย่างมีไหวพริบ ไม่ควรถามเยิ่นเย้อให้เสียเวลา ควรใช้คำถามสั้น ๆ คำถามแต่ละคำถามควรต้องมีการเตรียมมาก่อน ผู้สัมภาษณ์จะต้องพยายามตั้งใจฟังเรื่องราวซึ่งบางครั้งอาจจะเป็นเรื่องนอกเหนือจากที่ต้องการทราบ และพยายามตั้งคำถามสนทนาให้เข้าอยู่ในแนวที่ต้องการ คำถามที่ถามควรตั้งคำถามให้เข้าใจง่าย ควรตั้งคำถามชนิดทิ้งท้ายให้ผู้ขอสินเชื่อพูดต่อไป ซึ่งความสามารถในการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ หรือเจ้าหน้าที่พิจารณาสินเชื่อแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันบ้าง บางคนมีเทคนิคในการพูดคุยที่จะทำให้คู่สนทนาไม่รู้สึกรู้สียง และตอบคำถามที่เราต้องการโดยที่ตัวผู้ตอบไม่รู้สึกรู้สียงว่าตนกำลังถูกซักถาม ทั้งนี้ อยู่ที่พรสวรรค์ของแต่ละคน ตามปรกติแล้วเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่พิจารณาสินเชื่อจะสัมภาษณ์ผู้ขอ

สินเชื่อนี้ในหัวข้อดังนี้ คือ

๑. วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ ตรงตามนโยบายที่จะให้สินเชื่อของสถาบันการเงินหรือไม่
๒. ประวัติความเป็นมาของกิจการในกรณีที่เป็นกิจการที่ดำเนินงานอยู่แล้ว
๓. ทูที่ประกอบกิจการ ใดจากทางไหน ไร่ไปทางไหนบ้าง
๔. ทำการผลิตสินค้าประเภทใด
๕. มีกำลังผลิตเท่าใด จำหน่ายใดเท่าไร
๖. ราคาสินค้าและคุณภาพของสินค้า
๗. เครื่องหมายหรือตราของสินค้า
๘. ตลาดของสินค้าที่ผลิต ขอบเขตในการจำหน่าย
๙. แหะของวัตถุดิบ การคมนาคม
๑๐. ความถาวรของสินค้าที่ผลิต
๑๑. ระยะเวลาที่กิจการให้เครดิตแก่ลูกค้า
๑๒. พนักงานเดินตลาดมีกี่คน และนโยบายการโฆษณา
๑๓. สถานที่ตั้งโรงงาน การคมนาคม
๑๔. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับลูกค้า
๑๕. คู่แข่งขัน มีคู่แข่งขั้นที่สำคัญบริษัทใดบ้าง
๑๖. ฐานะของกิจการเมื่อเทียบกับคู่แข่งขั้น
๑๗. บริษัทที่มีกิจการในเครือใดบ้าง
๑๘. ผู้บริหารงาน ผู้ควบคุมงาน ประธาน และคณะกรรมการบริษัท
๑๙. ประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อได้รับสินเชื่อ
๒๐. หลักทรัพย์ประกันมีอะไรบ้าง

เพื่อเป็นตัวอย่าง จึงได้นำเอาตัวอย่าง รายละเอียดการสอบถามข้อมูลของบริษัทการเงินแห่งหนึ่งมาแสดงไว้เป็นเอกสารในบทแทรก หน้า 121 ถึง 128

หัวข้อที่จะสัมฤทธิ์ผลจากตัวผู้ขอสินเชื่อ นั่นอาจจะมากหรือน้อยกว่านี้บ้าง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับโครงการของผู้ขอสินเชื่อ ชื่อเสียง ความมั่นคงของกิจการของผู้ขอสินเชื่อ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ข้อมูลนี้แล้วก็จะออกหาข่าวสารทางความคิดค้นอื่นเพิ่มเติมอีกเพื่อให้เพียงพอ สำหรับใช้ตีความและให้ข้อเสนอแนะในการที่จะพิจารณาว่าจะให้สินเชื่อแก่ค่าขอนั้นหรือไม่

ประวัติการติดต่อของผู้ขอสินเชื่อ

ประวัติการติดต่อของผู้ขอสินเชื่อ สำหรับสถาบันการเงินทั่วไป จะมีประวัติการติดต่อของผู้ขอสินเชื่อติดต่อเมื่อผู้ขอสินเชื่อเคยขอสินเชื่อมาแล้ว แต่สำหรับสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์แล้ว ผู้ขอสินเชื่อมักจะเป็นลูกค้าของธนาคาร ซึ่งธนาคารจะมีแฟ้มประวัติของลูกค้าแต่ละคนไว้ ซึ่งในแฟ้มประวัตินี้จะประกอบด้วย

1. ประวัติเกี่ยวกับตัวลูกค้า
2. บันทึกเกี่ยวกับเครดิตไลน์ ข้อตกลง และเงื่อนไขต่าง ๆ

ระหว่างผู้กู้กับธนาคาร

3. บันทึกเกี่ยวกับเช็คคืน และสาเหตุของเช็คคืนนั้น ๆ
4. งบแสดงฐานะการเงิน
5. จดหมายโต้ตอบ หนังสือทวงถามหนี้ หรือสำเนาหนังสือแจ้งยอดหนี้ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการไปเยี่ยมเยียนลูกค้า
6. ข่าวต่าง ๆ ที่ตัดจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวลูกหนี้

ข่าวสารทางความคิดที่ได้จากแฟ้มประวัติของผู้ขอสินเชื่อนี้จะช่วยให้ทราบว่า ผู้ขอสินเชื่อเคยขอสินเชื่อมาก่อนหรือไม่ ถ้าเคยประวัติการผ่อนชำระหนี้เป็นอย่างไร ชำระตรงตามเวลาหรือไม่ ปฏิบัติตรงตามสัญญาหรือไม่

นอกจากนี้ในกรณีของธนาคารพาณิชย์ชาวสารทางความคิดที่ได้จากแฟ้มประวัติ จะช่วยให้ทราบว่า ผู้ขอสินเชื่อมีเงินฝากกับธนาคารเท่าไร มีเงินคงเหลือ โดยเฉลี่ยเท่าไร การหมุนเวียนของกระแสการเงินดีหรือไม่ รายการเช็คคืนมีบ่อยไหม ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่ช่วยในการพิจารณาให้สินเชื่อด้วย เป็นอย่างนี้ ในกรณีของสถาบันการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์อาจขอทราบฐานะทางความคิดจากธนาคารที่ผู้ขอสินเชื่อติดต่ออยู่ หรือในกรณีธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน ก็อาจขอทราบฐานะทางความคิดระหว่างธนาคารด้วยกัน ซึ่งเป็นที่ปฏิบัติกันโดยทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อป้องกันลูกค้าที่อาจประสบความล้มเหลวในการดำเนินกิจการ หรือคิดไม่ซื่อกับธนาคาร

สอบถามผู้ชาย

ชาวสารทางความคิดที่สอบถามได้จากผู้ชายสินค้าหรือวัตถุดิบให้กับผู้ขอสินเชื่อจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาสินเชื่อถึงความซื่อสัตย์ ความสามารถในการชำระหนี้ และความพยายามในการชำระหนี้ ทั้งนี้ เพราะในการสอบถามผู้ชายจะทำให้ทราบว่า ปริมาณสินค้าหรือวัตถุดิบที่ผู้ขอสินเชื่อซื้อแต่ละครั้ง การชำระค่าสินค้าตรงตามเวลาหรือไม่มีการเรียกร้องให้หักค่าสินค้าเสียหายซึ่งมิใช่ความผิดของผู้ชายบ่อยไหม ในการสอบถามผู้ชายนั้นโดยทั่วไปแล้ว ผู้ชายมักจะไม่ให้ความร่วมมือ ทั้งนี้ อาจเพราะผู้ชายกลัวจะเสียลูกค้า หรือกลัวว่าผู้ถามจะมาลวงถามความลับของกิจการ ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ที่จะไปสอบถามจะต้องเป็นผู้ที่มีเทคนิคในการสอบถามเป็นอย่างมากในการที่จะได้ข้อมูลดังกล่าว

สอบถามผู้ชาย

ชาวสารความคิดที่ได้จากการสอบถามผู้ชาย จะทำให้ทราบได้ว่าผู้ขอสินเชื่อเป็นผู้ที่ส่งสินค้าตรงตามสัญญาหรือไม่ ส่งตามกำหนดเวลาหรือไม่ ชนิดและคุณภาพของสินค้าดีหรือไม่ การให้เครดิตนานเพียงไร ความสามารถในการ

การจัดการดีหรือไม่ มีคู่แข่งมากหรือไม่ ปริมาณการขาย ราคาและคุณภาพของสินค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่งเป็นอย่างไร ทำเลที่ตั้งสะดวกหรือไม่ เป็นต้น ในการสอบถามผู้ซื้อนี้อาจได้ข้อมูลง่ายกว่าในกรณีสอบถามจากผู้ขาย ทั้งนี้ เพราะผู้ซื้ออาจซื้อสินค้าจากหลายแห่ง เจ้าหน้าที่ที่จะไปสอบถามอาจจะชวนพูดคุยในเรื่องสินค้าชนิดต่าง ๆ ซึ่งในจำนวนสินค้าแต่ละชนิดนั้นจะมีสินค้าที่ต้องการทราบรวมอยู่ด้วย ฉะนั้นก็ได้ข้อมูลมาโดยที่ผู้ถูกถามไม่รู้ตัวว่าตนถูกซักถาม

สอบถามคู่แข่ง

ข่าวสาร เกร็ดคิดที่ได้จากการสอบถามคู่แข่ง จะทำให้ทราบฐานะทางการค้าของผู้ซื้อเชื่อ แต่ข่าวสาร เกร็ดคิดที่ได้จากการสอบถามคู่แข่งนั้น จะต้องเป็นข่าวสารที่ไม่ลำเอียง ข่าวสาร เกร็ดคิดจากการสอบถามคู่แข่งที่จะให้ประโยชน์ในการพิจารณาซื้อเชื่อได้แก่ ตลาดการค้าของผู้ซื้อเชื่อ ชื่อเสียงทางการค้า คุณภาพของสินค้าที่ผลิต สินค้าสำคัญที่ผู้ซื้อเชื่อกำลังจำหน่ายในปัจจุบัน ความมั่นคงของกิจการในอนาคตตามสภาพทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไป บริการที่ให้ นโยบาย การขายและการผลิตที่ดำเนินอยู่มั่นคงหรือไม่ ผู้ซื้อเชื่อค่านโยบายการแข่งขันโดยสุจริตหรือไม่ เป็นต้น

การเยี่ยมชมโรงงาน

โดยทั่วไปแล้วในการสืบสวนข่าวสาร เกร็ดคิดนั้น เจ้าหน้าที่ควรจะไปเยี่ยมชมโรงงาน หรือสถานที่ทำการค้าของผู้ซื้อเชื่อด้วย ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบฐานะที่แท้จริงของกิจการ และกว่าทรัพย์สินที่แสดงในงบคุณนั้นมี ความถูกต้องเพียงไร จะทำให้ทราบความสามารถในการดำเนินงานของผู้ซื้อเชื่อ และเจ้าหน้าที่หาข่าวสาร เกร็ดคิดอาจสอบถามเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของโรงงาน ถึงค่านำกำลังผลิต วิธีการผลิต ประเภทของสินค้าที่ผลิต และ

สวัสดิการของเจ้าหน้าที่หรือพนักงาน เป็นต้น

เมื่อสืบค้นหาข่าวสาร เศรษฐกิจจนเพียงพอที่จะใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อแล้ว เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อก็จะรวบรวมข่าวสาร เศรษฐกิจที่ได้มาทั้งหมดเขียนรายงานเสนอต่อเจ้าหน้าที่พิจารณาสินเชื่อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่ จะตีความหยั่งถึงอัตราการเสี่ยงต่อการให้สินเชื่อได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน

วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน ในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินในการที่จะสามารถหยั่งถึงความมั่นคง หรือความสามารถในการชำระหนี้ได้ของผู้ขอสินเชื่อ ด้วยวิธีการคาดคะเนจากตัวเลขของงบแสดงฐานะการเงินที่ได้มา และความสามารถของผู้ขอสินเชื่อที่จะสามารถหารรายได้มาใช้จ่ายคืนเงินกู้ได้เพียงไร ในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจึงต้องให้ผู้ขอสินเชื่อเสนองบแสดงฐานะการเงินเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วย งบการค้ากำไรขาดทุน งบดุล งบแสดงแหล่งที่มาและการใช้เงินทุนหมุนเวียนและงบการประมาณเงินสทหมุนเวียน ถ้าผู้ขอสินเชื่อเป็นกิจการที่ดำเนินการอยู่แล้ว ก็จะของบแสดงฐานะการเงินย้อนหลัง 3-5 ปี

ประโยชน์ในการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินของสถาบันการเงิน ในการพิจารณาให้สินเชื่อ นั้น จะช่วยให้ลดอัตราเสี่ยงในการอนุมัติสินเชื่อ แต่สถาบันการเงินบางแห่งอาจจะเห็นว่าไม่สู้จะมีประโยชน์นัก เนื่องจากงบแสดงฐานะการเงินที่ผู้ขอสินเชื่อ เสนอมานั้นมักจะแสดงฐานะของกิจการไม่ถูกต้องตามความจริง แต่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อก็สามารถที่จะใช้ งบแสดงฐานะการเงินให้เป็นประโยชน์ได้ โดยการจัดทำรายการในงบแสดง

ฐานะการเงินเสียใหม่ให้ใกล้เคียงกับฐานะความเป็นจริงของกิจการ โดยใช้ข่าวสารเครดิตที่สืบหามาได้ตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เปรียบเทียบกับตัวเลขรายการต่าง ๆ ในงบแสดงฐานะการเงิน ว่าตัวเลขที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินกับข่าวสารเครดิตที่สืบหามาได้เป็นไปในแนวเดียวกันหรือไม่ แล้วทำการปรับปรุงตัวเลขในงบแสดงฐานะการเงินให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด แล้วจึงนำงบแสดงฐานะการเงินนั้นมาทำการวิเคราะห์ต่อไป ดังนี้

การวิเคราะห์งบการค้ำกำไรขาดทุน

งบการค้ำกำไรขาดทุนจะแสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการ การหมุนเวียนของเงินทุน การหมุนเวียนของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นผลของความสามารถในการบริหารกิจการของผู้บริหาร ในการวิเคราะห์งบการค้ำกำไรขาดทุนนั้น นอกจากเพื่อพิจารณาความสามารถในการบริหารงานของกิจการนั้นแล้ว ยังจะพิจารณารายการต่าง ๆ ทางด้านรายรับและรายจ่ายที่แสดงไว้ในงบการค้ำกำไรขาดทุน ว่ามีการแสดงรายการผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงหรือไม่ โดยการเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน เพราะอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันย่อมมีรายการรับและจ่ายคล้าย ๆ กัน และพิจารณาว่าต้นทุนส่วนไหนใช้ไปในทางใดบ้าง โดยนำไปเปรียบเทียบกับงบการค้ำกำไรขาดทุนของปีประกอบการที่แล้วมา หรือในกรณีที่เป็นอุตสาหกรรมที่เพิ่งเริ่มประกอบกิจการ ก็นำไปเปรียบเทียบกับตัวเลขกับอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน นอกจากนี้จะพิจารณาถึงรายการต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบกับงบการค้ำกำไรขาดทุนของปีประกอบการที่แล้วมา ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงอย่างมากในค่าขาย จะต้องหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้น ซึ่งอาจจะเกิดจาก

- ก. ปริมาณการขายสินค้ามากขึ้น
- ข. ราคาต่อหน่วยของสินค้าสูงขึ้น
- ค. มีการผลิตสินค้ามากขึ้น
- ง. อาจจะเป็นทั้ง ก. ข. และ ค. ผสมกัน เป็นต้น

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างมากของกำไรขั้นต้น ซึ่งเป็นตัวเลขแสดงประสิทธิภาพในการผลิตและการขาย ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจจะมีเนื่องจาก

- ก. ราคาขายต่อหน่วยของสินค้าลดลง
- ข. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ซึ่งอาจเพราะต้นทุนแรงงานสูงขึ้น หรือต้นทุนวัตถุดิบสูงขึ้น หรือต้นทุนค่าใช้จ่ายโรงงานสูงขึ้น เป็นต้น
- ค. มีการผลิตสินค้ามากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงอย่างมากในค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขาย ค่าใช้จ่ายทั่วไป และค่าใช้จ่ายบริหาร จะต้องหาสาเหตุว่าเพราะเหตุใด เช่น อาจเพราะปริมาณการขายเพิ่มขึ้นหรือมีการผลิตสินค้าชนิดใหม่ และต้องดูว่าค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นค่าใช้จ่ายที่ควบคุมได้หรือไม่

4. พิจารณาเงินเคื่อนของพนักงาน และข้อตกลงในการจ่ายเงินพิเศษในกรณีอื่น ๆ รวมทั้งในกรณีเงินโบนัสด้วย เพื่อจะได้ทราบภาระผูกพันของกิจการ

5. ในการพิจารณาถึงกำไรสุทธิ จะต้องเปรียบเทียบกำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษ เพราะรายการพิเศษที่เกิดขึ้นมิใช่ว่าเป็นรายการที่เกิดขึ้นบ่อยเป็นประจำ ถ้าเราเปรียบเทียบกำไรสุทธิหลังรายการพิเศษ อาจทำให้การเปรียบเทียบไม่ตรงความจริงนัก แต่ก็ต้องพิจารณากำไรสุทธิหลังรายการพิเศษประกอบด้วย เพื่อค้นหาสาเหตุของรายการพิเศษนั้น ๆ ว่า

เกิดขึ้นเพราะเหตุใด

6. พิจารณาคร่าว ๆ ถึงผลการดำเนินงานของกิจการที่ขอสินเชื่อ
ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นแล้วเป็นอย่างไร

ในการวิเคราะห์งบการค้ากำไรขาดทุน โดยการเปรียบเทียบกับงบ
การค้ากำไรขาดทุนของปีก่อน ๆ ย้อนหลัง 3-5 ปีนั้น เพื่อจะพิจารณาว่าตัว
เลขในงบการค้าของอุตสาหกรรมที่ขอสินเชื่อ นั้น มีรายการใดบ้างที่มีการ
เปลี่ยนแปลงอย่างมากจนผิดสังเกตเมื่อเทียบกับปีก่อน โดยทั่วไปแล้วสำหรับ
กิจการที่ดำเนินงานมาแล้ว มักจะขอสินเชื่อเพื่อซื้ออุปกรณ์เพิ่มหรือเพื่อขยาย
โรงงาน ฉะนั้นยอดค้าขายในงบการค้าจะต้องแสดงยอดเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อน ๆ
แต่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องดูว่าตัวเลขที่เพิ่มขึ้นนั้น เพิ่มขึ้นมากจน
ผิดสังเกตหรือไม่ และตัวเลขที่เพิ่มขึ้นนั้น เนื่องจากราคาหรือปริมาณการขาย
เพิ่ม ถ้าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อไม่แน่ใจตัวเลขใด ก็ควรจะหาข่าวสาร
เครดิตเพิ่มเติม สำหรับอุตสาหกรรมที่ขอสินเชื่อเป็นอุตสาหกรรมที่เพิ่งเริ่ม
ดำเนินการ ก็จะไม่มียอดการค้าของปีก่อน ๆ มาให้ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ
เชื่อก็จะต้องเป็นผู้ทำงบการค้ากำไรขาดทุนขึ้นใหม่ โดยการนำงบการค้า
ของอุตสาหกรรมที่ขอสินเชื่อ มาเปรียบเทียบกับข่าวสารเครดิตที่สืบหามา
ในกรณีนี้จะต้องหาข่าวสารเครดิตในทุกแง่ทุกมุม เพื่อที่จะได้ข้อมูลมากพอที่
ทำงบการค้าขึ้นใหม่ได้ โดยทั่วไปแล้วเมื่ออุตสาหกรรมใดต้องการจะขอ
สินเชื่อ มักจะแสดงตัวเลขที่มากกว่าฐานะความเป็นจริง สำหรับอุตสาหกรรม
ใหม่ไม่มีงบการค้าของปีก่อน ๆ เปรียบเทียบ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์จะเชื่อ
ตัวเลขในงบการค้า น้อยมาก จากการสอบถามเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ของ
บริษัทเงินทุนแห่งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ทำผู้นั้นจะให้ความเชื่อถือในตัวเลขของงบ
การค้าของอุตสาหกรรมใหม่เพียง 60-70 % เท่านั้น

การวิเคราะห์งบดุล

การที่สถาบันการเงินทำการวิเคราะห์รายการต่าง ๆ ในงบดุลของผู้ขอสินเชื่อ จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์การเงิน สภาพคล่อง และประสิทธิภาพในการประกอบการของกิจการ แต่ผลที่ได้จะถูกต้องเพียงไรนั้นอยู่ที่ความสามารถของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อที่จะประเมินค่ารายการในงบดุลได้ถูกต้องตามมูลค่าที่แท้จริงของสินทรัพย์ต่าง ๆ จำนวนและลักษณะของหนี้สิน เช่น รายการค่านสินทรัพย์หมุนเวียน สินค้าคงคลังประกอบด้วยอะไรบ้าง สภาพเป็นอย่างไร คงทนหรือไม่ แล้วในการตีราคาสินค้านี้คงคลังต้องถูกต้องหรือไม่ จะต้องใช้ราคาทุนหรือราคาตลาด แล้วแต่ว่าราคาไหนจะต่ำกว่ากัน ตัวเงินรับและลูกหนี้มีจำนวนเท่าไร แต่ละรายการนานเท่าไร และมีการสำรองหนี้สูญในจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่ รายการเงินสดมีจำนวนพอหมุนเวียนภายในหนึ่งเดือนหรือไม่ รายการค่านสินทรัพย์ถาวร ความมูลค่าของสินทรัพย์ที่แสดงในงบดุลตรงกับสภาพที่แท้จริงของสินทรัพย์นั้นหรือไม่ มีวิธีการหักค่าเสื่อมราคากันอย่างไร รายการค่านหนี้สินระยะสั้นและระยะยาว ควรทราบว่าใครเป็นเจ้าของหนี้ กิจการได้ชำระหนี้ตามกำหนดหนี้แต่ละรายหรือไม่ ในการพิจารณารายการต่าง ๆ ในงบดุลนี้ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อใช้ข่าวสารความคิดที่สืบทราบมาในการเปรียบเทียบรายการในงบดุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อควรจะทำการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหรือตัวเลขให้ถูกต้องกับความเป็นจริงก่อนที่จะนำรายการเหล่านั้นไปเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ เพื่อทราบถึงอัตราการก้าวหน้าหรือถดถอยหลังของกิจการในด้าน การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ หนี้สิน และเงินกองทุนของกิจการ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องสนใจถึงการเปลี่ยนแปลงในงบดุล จะต้องทราบถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ พร้อมทั้งสังเกตหมายเหตุในงบดุลด้วย หลังจากนั้นจึงนำตัวเลขที่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วนั้น ไปวิเคราะห์อัตราส่วนในงบดุล

การวิเคราะห์อัตราส่วนในงบดุล จะช่วยให้ทราบถึงฐานะความมั่นคงของกิจการ สภาพคล่องของกิจการ และประสิทธิภาพในการประกอบกิจการของกิจการ โดยนำอัตราส่วนนั้นไปเปรียบเทียบกับปีก่อน หรือเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน ซึ่งอัตราส่วนที่ได้จะถูกต้องเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการประเมินมูลค่ารายการในงบดุลได้ถูกต้องกับความจริงเพียงไร

การวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ จากตัวเลขในงบแสดงฐานะการเงินที่สถานการเงินใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาให้สินเชื่อ ได้แก่

1. อัตราส่วนในการวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จะช่วยให้ทราบว่ากิจการมีความสามารถชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดเวลาได้แค่ไหน อัตราส่วนนี้ประกอบด้วย

ก. อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (Current Ratio)

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดความเข้มแข็งทางการเงินของกิจการ แสดงให้เห็นความสามารถของกิจการในการชำระหนี้สินหมุนเวียน พร้อมทั้งแสดงให้เห็นส่วนเกินของความปลอดภัย (Margin of Safety) ซึ่งเผื่อไว้สำหรับมูลค่าซึ่งอาจลดลงได้ของทรัพย์สินหมุนเวียนต่าง ๆ เช่น สินค้าคงคลังและลูกหนี้ ความปกติอัตราส่วนมูลค่า 2:1 เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ากิจการของผู้ขอสินเชื่ออยู่ในสภาพที่มีความสามารถจะเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ง่าย แม้ว่าสินทรัพย์นั้นจะลดลงอีกร้อยละ 50 ก็ยังสามารถที่จะชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ ถ้าสินทรัพย์นั้นมีสภาพคล่องสูงในบางครั้งอัตราส่วนนี้อาจจะต่ำกว่า 2:1 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่ออาจจะสืบสวนถึงสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น เงินรับ

อาจมีสภาพคล่องมาก คือ เรียกเก็บง่ายและหนี้สูญน้อย สินคาคงคลังขายคล่อง มีการหมุนเวียนดี ทางด้านหนี้สินหมุนเวียนอาจจะมีการกระจายจ่ายให้หมดภายในหนึ่งปี อัตราส่วนที่ต่ำกว่า ๒ : ๑ นี้ อาจยอมรับว่าใช้ได้ ฉะนั้นในการวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จะต้องคำนึงความสามารถที่จะหมุนทรัพย์สินหมุนเวียนให้เป็นเงินสดไหลคล่องเพียงไรประกอบด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์จะต้องวิเคราะห์และคำนวณทรัพย์สินหมุนเวียนของผู้ขอสินเชื่อเปรียบเทียบกับทรัพย์สินหมุนเวียนปีก่อน ๆ เพื่อที่จะตัดสินสภาพคล่องของทรัพย์สินหมุนเวียนนั้นว่า ปีไหนมีสภาพคล่องมากกว่า

ก.๑. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio or Acid Test)

$$= \frac{\text{เงินสด} + \text{สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดง่ายที่สุด}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนที่มีสภาพคล่องมากที่สุด เพราะไม่ได้นำสินคาคงคลังไว้ด้วย เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนของกิจการใดหรือไม่ หากไม่มีการขายสินค้า ถ้าอัตราส่วนนี้ได้ ๑ : ๑ ถือว่ากิจการนั้นสามารถชำระหนี้ได้คล่อง

ข. อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินคาคงคลัง

$$= \frac{\text{ยอดต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินคาคงคลังโดยเฉลี่ย}}$$

อัตราส่วนนี้จะช่วยให้เห็นถึงการหมุนเวียนของสินคาคงคลังว่าตลอดปี มีการหมุนเวียนของสินคาคงคลังกี่ครั้ง ถ้าจำนวนครั้งที่ใดต่ำ จะชี้ให้เห็นว่า สินค้านั้นขายไม่ออก อาจเพราะเป็นสินค้าเกาเลาสมัย คุณภาพไม่ดี หรือ ความสามารถในการขายไม่ดี เป็นต้น ถ้าอัตราส่วนการหมุนเวียนสูงจะชี้ให้_____

เห็นว่า การขายสินค้าคงอาจเป็นเพราะความสามารถในการขายดี มี
สินค้าสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างสมบูรณ์

ค. อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้

$$= \frac{\text{ลูกหนี้} + \text{ตัวเงินรับ}}{\text{การขายสินค้าเชื่อ}} \times 365 \text{ วัน}$$

อัตราส่วนนี้จะช่วยชี้ให้เห็นถึงความสามารถของกิจการ ในการ
เรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ได้มากน้อยเพียงไร ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาถึงเทอม
การให้เครดิตของกิจการด้วยว่าเป็นกี่วัน เช่น เทอมการให้เครดิตเป็น
10 ถึง 15 วัน หากอัตราส่วนนี้ได้ 12 วัน แสดงว่ากิจการมีความสามารถ
ในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ดี อัตราส่วนนี้จะช่วยชี้ให้เห็นถึงจำนวน
หนี้สูญด้วยว่า ควรจะเป็นเท่าไร

2. อัตราส่วนในการแสดงสมรรถภาพในการหากำไร (Profitability
Ratio) การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จะช่วยให้ทราบนโยบายต่าง ๆ ที่ดำเนิน
ไปนั้น มีผลอย่างไร กิจการหากำไรเพียงพอหรือไม่ อัตราส่วนนี้ ได้แก่

ก. อัตราส่วนผลตอบแทนจากเงินลงทุน

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{เงินทุนจากเจ้าของ} + \text{เงินทุนจากบุคคลภายนอก}}$$

ในกรณีที่มีเงินทุนจากบุคคลภายนอก เราต้องรวมเงินทุนนี้ด้วย
เพราะเป็นเงินที่ใช้ลงทุนในกิจการด้วย การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จะช่วย
ให้ทราบอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของกิจการ เป็นเครื่องมือที่ใช้เปรียบ
เทียบกับโครงการอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกันได้ พร้อมทั้งเป็นเครื่องมือ
ที่จะชี้ให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนนี้คุ้มกับอัตราดอกเบี้ยของ

สินเชื่อหรือไม่ อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการหารายได้ของผู้บริหารงานของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ก็แสดงให้เห็นว่ากิจการเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม

ข. อัตราส่วนกำไร เบื้องต้นจากการดำเนินงาน

$$= \frac{\text{กำไร เบื้องต้นจากการดำเนินงาน}}{\text{ค่าขายสุทธิ}}$$

อัตราส่วนนี้จะชี้ให้เห็นถึงนโยบายในการกำหนดราคาสินค้าและนโยบายการผลิต ถ้าการกำหนดราคาสินค้าและนโยบายการผลิตคล้องกันก็ทำให้ได้อัตราส่วนกำไร เบื้องต้นสูง เมื่อเทียบกำไร เบื้องต้นจากอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน ได้กำไร เบื้องต้นต่ำกว่า ทั้งนี้ ค่าขายเท่ากัน เช่นนี้อาจชี้ให้เห็นถึงนโยบายในการผลิตและการจัดซื้อไม่มีสมรรถภาพ

3. อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio) การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จะช่วยให้ทราบว่าผู้บริหารได้ใช้เงินทุนทุกบาททุกสตางค์ของกิจการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการหากำไรเต็มกำลังความสามารถแล้วหรือยัง อัตราส่วนนี้ได้แก่

อัตราส่วนการหมุนเวียนของทุนที่เป็นส่วนของเจ้าของ

$$= \frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{ส่วนของเจ้าของ}}$$

เป็นการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายในการลงทุนของกิจการว่ามีผลดีเพียงไร ถ้าอัตราส่วนการหมุนเวียนเร็ว แสดงว่าผู้บริหารสามารถบริหารงานให้เกิดค่าขายสุทธิได้มาก แสดงถึงการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงอัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ด้วย ถ้าอัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้สูง ถึงแม้ว่าจะ

มีค่าชานมากก็มีได้แสดงถึงความสามารถในการใช้เงินทุนของผู้บริหารว่ามีสมรรถภาพ เพราะเงินทุนไปจมอยู่กับลูกหนี้หมด ดังนั้น ผู้บริหารที่ใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องสามารถบริหารอัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ค่าค่าย

4. อัตราส่วนหนี้สิน:ทุน (Leverage Ratio) การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จะชี้ให้เห็นว่าการให้สินเชื่อไปนี้ ซึ่งเท่ากับเป็นการร่วมลงทุนในกิจการด้วย ถ้ามีการร่วมลงทุนแล้วจะมีความเสี่ยงมากน้อยเพียงไรต่อเงินทุนนั้น

การวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้ เป็นอัตราส่วนที่นักวิเคราะห์สินเชื่อใช้ในการพิจารณาสินเชื่อโดยทั่วไป ซึ่งจะวิเคราะห์อัตราส่วนใดละเอียดมากน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของสถาบันการเงินที่จะต้องทราบอัตราส่วนใดอัตราส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ

นอกจากการวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ จากตัวเลขในงบแสดงฐานะการเงินแล้ว พนักงานวิเคราะห์สินเชื่อจะต้องวิเคราะห์แหล่งที่มาและการใช้เงินทุนด้วย เป็นการวิเคราะห์ถึงที่มาของเงินทุน และการใช้เงินทุนในอนาคตดูว่าเงินทุนจะได้จากทางไหนบ้าง และจะต้องจ่ายไปในทางใดบ้าง เพื่อจะได้ทราบว่าผู้ขอสินเชื่อ นั้น ๆ จะสามารถคืนเงินกู้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญาหรือไม่ จากนั้นก็วิเคราะห์งบกระแสเงินสด การวิเคราะห์จะช่วยให้ทราบการคาดคะเนรายรับและรายจ่ายเป็นตัวเลขเงินสดในอนาคต ทราบถึงแผนการดำเนินงานทางการเงินต่าง ๆ ของการซื้อขายสินค้า ทราบว่าเมื่อไรจะได้รับเงินและเมื่อไรจะต้องใช้เงิน ในการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดนี้ จะแสดงเป็นตารางในแต่ละเดือน เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละเดือนมีการรับและจ่ายตัวเลขเงินสดเท่าไร จะได้ทราบ

ว่าในช่วงใดกิจการต้องใช้เงินมากน้อยเท่าไร ในการวิเคราะห์นั้นจะช่วย
ให้ทราบว่าในช่วงที่คงชำระหนี้เงินกู้ยืม กิจการมีเงินสดที่จะชำระหนี้หรือไม่

วิธีการพิจารณาสินเชื่อตามที่กล่าวมานี้จะมีประสิทธิภาพเพียงไรนั้น
อยู่ที่ความรอบรู้ถึงวิธีการต่าง ๆ ของพนักงานวิเคราะห์สินเชื่อ และการที่
จะนำเอาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้มาใช้ให้ถูกต้องกับวัตถุประสงค์และ
ให้เหมาะสมกับประเภทของอุตสาหกรรมที่มาขอสินเชื่อ นอกจากนี้แล้วเทคนิค
ในการสอบสวนข่าวสารทางเครดิตจะช่วยให้การหยั่งถึงความมั่นคง สภาพ
คล่อง ประสิทธิภาพในการบริหารงาน และความพยายามในการชำระคืน
เงินกู้ของผู้ขอสินเชื่อ ได้ถูกต้องใกล้ความจริงที่สุด และทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ
ความฉลาด และไหวพริบของพนักงานวิเคราะห์สินเชื่อของสถาบันการเงิน
แต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน

วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อ

วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อ ที่จะกล่าวในที่นี้ จะขอ
กล่าวแยกเป็นสองด้าน คือ วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อของ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อกับของสถาบันการเงิน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อแต่ละคนย่อมมีวิธีการและเทคนิคในการ
วิเคราะห์สินเชื่อไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความชำนาญ ประสบการณ์
ความสามารถและไหวพริบเฉพาะตัว เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ที่ผ่านงานมา
มากย่อมมีประสบการณ์มาก และสามารถที่จะทำการวิเคราะห์ได้ละเอียด
กว่าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ที่เพิ่งมาทำงานด้านนี้ ถึงแม้ว่าทางสถาบันการเงิน
จะได้มีการอบรมเจ้าหน้าที่วิเคราะห์แล้วก็ตาม เพราะในการปฏิบัติงาน
จริง ๆ อาจพบปัญหาต่าง ๆ ไม่เหมือนกับที่ได้อบรมมา เช่น ในด้านการ
สืบสวนข่าวสารทางเครดิต เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ที่มีประสบการณ์จะสามารถ

ตีความ และให้เปอร์เซ็นต์ความเชื่อถือแก่ข่าวสารที่ได้มาถูกต้องกับความจริงมากกว่า ในด้านความสามารถและไหวพริบเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์แต่ละคน เป็นสิ่งที่ทำให้วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อแตกต่างกันออกไปบ้างเล็กน้อย เช่น ในการสืบสวนข่าวสารทางเครดิตโดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ความสามารถและเทคนิคนี้เป็นความสามารถเฉพาะตัว บางคนมีพรสวรรค์ในด้านนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง คนที่มีไหวพริบดีย่อมมีเทคนิคต่าง ๆ ในการสนทนา ทำให้คู่สนทนาไม่รู้สึกเบื่อหรือมีความรู้สึกว่าตนกำลังถูกสอบถาม

ในด้านกาวิเคราะห์งบการเงินก็เช่นกัน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์แต่ละคนย่อมมีความชำนาญในด้านกาประเมินมูลค่าและการวิเคราะห์รายการในงบการเงินไม่เท่ากัน แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อทุกคนย่อมจะใช้วิธีการและเทคนิคที่ตนคิดว่าดีที่สุด เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์นั้น ๆ ใช้เป็นเครื่องมือตัดสินใจในการปล่อยสินเชื่อที่ปลอดภัยที่สุด มีอัตราความเสี่ยงน้อยที่สุด

สำหรับสถาบันการเงิน วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อย่อมแตกต่างกันแล้วแต่นโยบายในการให้สินเชื่อของแต่ละสถาบันว่าจะพิจารณาอะไรเป็นหลัก เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การพิจารณาให้สินเชื่อจะเน้นหนักไปในด้านโครงการของผู้ขอสินเชื่อ ฉะนั้นการวิเคราะห์ก็จะวิเคราะห์ว่าโครงการของผู้ขอจะเป็นโครงการที่เป็นไปไ้หรือไม่ ข่าวสารเครดิตเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นยิ่ง ในการวิเคราะห์เจ้าหน้าที่วิเคราะห์จะประเมินมูลค่าของรายการในงบแสดงฐานะการเงินของผู้ขอเพียง 50 % ถึง 70 % วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์ในกรณีที่เป็นการพิจารณาที่ดำเนินการอยู่แล้ว จะให้ผู้ขอสินเชื่อส่งงบแสดงฐานะการเงินย้อนหลัง 5 ปี แล้วคู่ค้ตราการเพิ่มขึ้นของยอดขายว่ามีอัตราเพิ่มขึ้นอย่าง

ปกติหรือไม่ คุณลงทุนเมื่อเทียบกับยอดขายในแต่ละปี ในการประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นักวิเคราะห์จะพยายามประมาณไว้ให้มาก แต่ในทางตรงข้าม การประมาณยอดขายจะพยายามประมาณไว้ให้ต่ำ เพื่อว่าถ้าขายได้เพียงเท่าที่ประมาณแล้วผู้ขอสินเชื่อจะยังสามารถชำระเงินกู้ได้ตามข้อตกลงหรือไม่ ในการประมาณตัวเลขรายการต่าง ๆ ในงบการเงิน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ทำมักจะใช้หลัก Conservative ทั้งนี้ เพื่อให้อัตราการเสี่ยงต่อเงินที่ให้สินเชื่อไปนั้นมีอัตราต่ำสุด ในกรณีที่ เป็นอุตสาหกรรมใหม่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์จะต้องหางบแสดงฐานะการเงินของผู้ขอสินเชื่อขึ้นใหม่ โดยการทำจากข้อมูลและข่าวสาร เศรษฐกิจที่หามาได้ แล้วจึงนำมาเทียบเคียงกับงบแสดงฐานะการเงินที่ผู้ขอสินเชื่อเสนอมานอกจากนี้แล้วก่อนที่จะทำการเปรียบเทียบงบแสดงฐานะการเงิน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์จะต้องศึกษาถึงระบบบัญชีของผู้ขอสินเชื่อเสียก่อนว่า ผู้ขอสินเชื่อใช้ระบบบัญชีแบบไหน และงบแสดงฐานะการเงินที่เสนอมานั้นใช้ระบบบัญชีเดียวกันหรือไม่ เป็นต้น เทคนิคในการหาข่าวสาร เศรษฐกิจสำหรับกรณีที่ เป็นอุตสาหกรรมใหม่ยังไม่มีการผลิตสินค้าชนิดนี้ในประเทศ การหาข้อมูลต่าง ๆ ในคานตลาดและราคาของสินค้าจะหาได้ยาก นักวิเคราะห์จะหาข่าวสาร เศรษฐกิจโดยการสอบถามราคาสินค้าหรือวัตถุดิบจากกรมศุลกากร ในการหาราคายขายของสินค้า หาโดยการเปรียบเทียบจากสินค้าที่อยู่ในประเภทเดียวกัน โดยต้องพิจารณาถึงคุณภาพของสินค้านั้น ๆ ควบคู่กัน มีคุณภาพแตกต่างจากสินค้าของอุตสาหกรรมที่ขอสินเชื่ออย่างไรบ้าง หรืออาจจะเทียบราคาสินค้าประเภทเดียวกัน แต่เป็นสินค้าที่ส่งมาจากต่างประเทศ เป็นต้น

วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อของบริษัทเงินทุนบางแห่ง จะเน้นหนักไปในการวิเคราะห์รายการในงบแสดงฐานะการเงินของ

ผู้ขอสินเชื่อเป็นหลัก และการสืบสวนข่าวสาร เกร็ดคิดเป็นเพียงส่วนประกอบ เพื่อทราบรายละเอียดของแต่ละรายการเท่านั้น แต่การให้สินเชื่อของบริษัทเงินทุนแห่งนี้จะต้องมีธนาคารพาณิชย์ค้ำประกัน

วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปแล้ว จะทำการสืบสวนข่าวสารค่านเกร็ดคิด ประกอบกับการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน แต่ในการพิจารณาให้สินเชื่อ ธนาคารพาณิชย์ส่วนมากยังมักจะพิจารณาถึงหลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นหลัก

การตรวจประเมินราคาหลักทรัพย์ประกัน

หลักทรัพย์ที่ใช้ในการค้ำประกันสินเชื่อส่วนมากจะเป็นที่ดิน อาคาร โรงงาน หรืออุปกรณ์เครื่องจักร เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตรวจประเมินราคานั้น จะต้องทำด้วยความซื่อสัตย์ การให้รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจประเมินหลักทรัพย์เป็นเรื่องสำคัญมาก จะต้องใช้ความรอบคอบในการตรวจประเมิน รายละเอียดที่ต้องการได้แก่ ชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในหลักทรัพย์, ที่อยู่, หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับโฉนด เป็นต้นว่า เป็นที่นา, ที่สวน, หรือที่ประกอบอาคารค่า เป็นที่ดินถมแล้ว หรือเป็นที่ลุ่มลึก การคมนาคมจะเข้าไปได้ถึงที่ใดโดยวิธีใด ถ้ามีถนน มีลักษณะอย่างไร มีไฟฟ้าประปาหรือไม่ บริเวณใกล้เคียงเป็นตลาด โรงภาพยนตร์ โรงเรียน เพราะสิ่งแวดล้อมเหล่านี้จะทำให้ราคาแตกต่างกัน ถ้าเป็นที่ที่อยู่ในเขตเวนคืน ก็จะต้องระบุลงมาให้ชัด ที่บางแห่งอาจจะยังไม่ถูกเวนคืน แต่อาจจะมีการเวนคืนในโอกาสหน้า ซึ่งอาจจะตรวจสอบได้จากสำนักงานที่ดินและเทศบาล หรืออำเภอ แล้วแต่กรณี

ราคาที่ประเมินควรจะต้องบอกถึงราคาที่ผู้ซื้อ ๆ มา ราคาซื้อขายปัจจุบัน ราคาประเมินของสำนักงานที่ดิน และราคาที่เจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินตรวจประเมินได้ เรื่องทรัพย์สินส่วนควบของที่ดินซึ่งหมายถึง

บรรดาสິงปลูกสร้าง ซึ่งปลูกอยู่แล้วหรือจะปลูกขึ้นใหม่ อันเป็นกรรมสิทธิของบุคคลคนเดียวกันกับผู้ถือกรรมสิทธิในโฉนด จึงจะถือว่าเป็นทรัพย์สินส่วนควบของที่ดิน ถ้าสิงปลูกสร้างไม่ได้เป็นกรรมสิทธิของเจ้าของที่ดิน จะระบุเป็นทรัพย์สินส่วนควบของที่ดินไม่ได้ ในกรณีของเครื่องจักรและอุปกรณ์ต้องตรวจสอบให้ละเอียดเช่นกัน เช่น ราคาซื้อ เป็นเครื่องจักรรุ่นไหน สร้างปีไหน คิคคังใช้งานมาแล้วนานเท่าใด ต้องคำนึงถึงค่าเสื่อมราคาค้วย ในกรณีของอาคารโรงงาน ก็เช่นกัน จะต้องตรวจสอบที่ผู้ถือกรรมสิทธิและสภาพของอาคารโรงงาน นั้น

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เรื่องภาระติดพัน เช่น มีเรื่องภาระจำยอม เรื่องทางเดิน ทางน้ำ ไร่เช่าที่ดินปลูกบ้านอาศัย มีภาระจำนอง เหล่านี้ เป็นต้น จะต้องตรวจสอบให้ทราบแน่ชัดว่าหลักทรัพ์ประกันนั้นมีภาระติดพันดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีจะต้องหารายละเอียดคนั้น ๆ ค้วย